

[Ingerlise Koefoed]

fald budgetdepartementet, og de forudsætninger, som budgetredegørelsen bygger på, er da også skræddersyet til en begyndende solopgang i 1984. På det tidspunkt regner man med at det vil begynde at gå fremad i udlandet – det er en smule uklart hvorfor – og når det går godt i Vesten, så går det altså også godt i Danmark.

Samtidig eller kort efter vil Nordsøolien og Nordsøgassen begynde at rinde, og det vil give os et skub fremad, som virkelig kan mærkes.

Ideen er i øvrigt, at hjulene – altså de private hjul – vil rulle hurtigere og hurtigere, mens de offentlige udgifter skal holdes på nul. Der vil efter budgetdepartementets redegørelse være fuld beskæftigelse i 1990, og der vil såmænd også en tid være overskud på betalingsbalancen.

Når man så har læst dette departementale eventyr, må man spørge sig selv, hvilke forudsætninger det er skrevet ud fra, og om det mon overhovedet har nogen holdbarhed. Nu skal det straks siges, at økonomerne selv ikke lægger skjul på, at der råder usikkerhed om mange ting, også om de forudsætninger, de selv har skabt. Det skal også siges, at der ikke er tvivl om, at Nordsøens olie og gas vil være en gevinst for os, hvis vi da ellers får det ud af den, som vi bør have.

Men jeg synes nok, at beregningsgrundlaget ellers er meget usikkert, og også, at det udelader eller tager meget let på nogle vigtige faktorer. Den verden, som man opererer med, er den rige verden og olielandene, som man for øvrigt nok tillægger større tilbageholdenhed med hensyn til stigninger i energipriserne, end rimeligt og realistisk er.

Alle de fattige lande i tredje og fjerde verden eksisterer ikke, men var det da ikke meningen, at vi fortsat skulle have stigning i u-landsudgifterne og arbejde henimod en anderledes fordeling mellem rige og fattige?

Og med fuld beskæftigelse, med behov for nye uddannelser, med mange mennesker på efterløn og sandsynligvis mange på pension eller i en eller anden form for pleje, hvordan vil det da egentlig være muligt på disse forudsætninger at holde nulvæksten i den offentlige sektor uden meget dybe skår i solidariteten, f. eks. i de sociale ydelser?

Hvordan kan det være, at den teknologiske udvikling næsten ikke kommenteres? Man regner med en vis produktivitetsstigning

trods nedsat arbejdstid, men glemmer man ikke fuldstændig, at erhvervslivet hidtil har været langt mere interesseret i at investere i ny teknologi end i menneskelig arbejdskraft? Og hvordan vil man egentlig sikre, at dette ikke sker også i 1990, hvor den teknologiske udvikling er længere fremme, end den er i dag?

Endnu et spørgsmål rejser sig i forbindelse med både vismændenes og budgetdepartementets vækstsamfund. Hvad er det for en vækst, man taler om? Er det en vækst, der er helt afhængig af markedskræfterne og som den kapitalistiske vækst, vi hidtil har kendt, medfører et stort spild af ressourcer og en vældig miljødelæggelse? Noget tyder på det, for den offentlige service, der som den eneste skal udbygges, er infrastrukturen: der skal rulle store, tunge biler over landet og ud af landet, fyldt med danske eksportvarer.

Vi vil da ikke sige, at vækst er ligegyldig, og i det samfund, som vi lever i, er den nok også en forudsætning for arbejde og produktion, men det er absolut nødvendigt, at væksten styres, og at der bliver tale om en kvalitativ, ikke en kvantitativ vækst, og den får vi ikke, så længe det bliver arbejdsgiverne, der alene leder og fordeler arbejdet. En forudsætning for en styring af væksten og for en styring også af den nulvækst, der måske trods alle spådomme er mere nærliggende, er, at lønarbejderne selv er med, at de overtager ledelsen og fordelingen af arbejdet, at de er med i kapitalstyringen. Og en forudsætning for en politisk styring er et flertal af de partier, der tager deres udgangspunkt i lønarbejdernes krav og styrer mod et samfund, hvor det ikke længere er de svageste skuldre, som bærer de tungeste læs.

I sporene af krisen og som følge af den måde, som regeringen søger at løse den på, opstår der hos mange mennesker træthed, opgivelse og depression. Ikke alene er beskæftigelsessituationen meget usikker, hele det sociale sikkerhedsnet er også ved at blive gennemhullet. Indførelsen af den skævt beregnede socialindkomst har bidraget til at udbyde forskellen mellem ejer og lejer, og følgelovene rammer både børnefamilier og handicappede hårdt.

Socialministerens forskellige officielle taler om en afvikling af behandler-systemet og en større privatisering af den gensidige omsorg og om frivillig dødsbistand rummer gran af